

[Holger Eriksen.]

vore største redere: bygges der ikke for mange skibe? Svaret lød: jo, det bliver der sikkert, men så må vi jo håbe, at det bliver konkurrenterne, det går ud over, og som kommer til at lægge deres skibe op. Men set fra et nationaløkonomisk synspunkt er der jo intet opløftende deri, og det værste er, at det skyldes vore meget liberale afskrivningsregler og bestemmelserne om oprettelse af investeringsfonds, som i mange henseender har været gavnlige, men som i dette tilfælde har medført, at man fra statens side direkte har opfordret til fejlinvesteringer.

Modsat kan naturligvis gøres gældende, at vi lever i en tid, hvor rationalisering og automatisering stiller store investeringskrav, hvis vi trods konkurrencen fortsat vil eksistere, og det gælder ikke mindst, hvis vi står på tærsklen til fællesmarkedet. Da man formodentlig anlægger de samme synspunkter i andre lande, medfører det en stærk efterspørgsel efter arbejdskraft i den periode, hvor investeringen foregår, hvilket vil sige i den periode, hvor man i høj grad producerer industrianlæg, maskiner o. s. v., men det medfører også en ikke ringe risiko for, at man bagefter står med en for stor produktionskapacitet, der tilmed kræver betydelig mindre arbejdskraft end tidligere, og det kan derfor munde ud i omfattende arbejdsløshed, når omstillingsprocessen er afsluttet. Det sidste kan kun imødegås gennem en voldsom stigning i købekraften.

Hvis det er sikkert, at vi i dag har brug for en øget opsparing, så er det i hvert fald mere sikkert, at vi til den tid har brug for en større købekraft, altså mindre opsparing. Når detailomsætningen i Amerika fra februar til september kun er steget med 2 pct. og ikke har nået niveauet fra sommeren 1960, skyldes det den omfattende arbejdsløshed i landet og i forbindelse dermed den omstændighed, at arbejdslønnen kun er steget med 2 pct. Den manglende købekraft har lagt sig hindrende i vejen for en økonomisk opgang, hvilket viser, at det ikke altid er heldigt at holde købekraften nede.

Med hensyn til den anden motivering for at fremme opsparingen, nemlig de inflatoriske tendenser, nærmere betegnet værdioppustningen, havde jeg for kort tid siden under debatten om finansloven lejlighed til

at påvise, at den væsentligste årsag ligger i grundspekulationen. Jeg skal ikke her gentage mine argumenter, men blot fastslå, at hvis man fortsat kniber øjnene i for denne omstændighed, så vil det ikke være muligt at afbøde denne spekulations virkninger, hverken gennem opsparingsfremmende foranstaltninger eller på anden måde.

Imidlertid har jeg ikke med mine forudgående bemærkninger villet gøre gældende, at det ikke i den øjeblikkelige situation ville være en samfundsmæssig fordel, at vi havde en større opsparing, og spørgsmålet er derefter, om der er nogen mulighed for ved statslige foranstaltninger at fremme en sådan.

For mig at se er der tre veje at gå, nemlig for det første for visse årlige opsparingsbeløb at give et statstilskud enten direkte eller i form af skattenedsættelse, for det andet at straffe dem, der ikke i forhold til deres indtægt foretager en rimelig opsparing, og give denne straf form af en ekstra beskatning og for det tredje at gennemføre en tvangsopsparing. Med hensyn til det første er det jo givet, at man, hvad enten man bruger den ene eller den anden form, tager fra dem, der enten ikke kan eller ikke vil opspare, og giver til dem, der gør det. Samtidig dermed deler man befolkningen i første og anden classes borgere, hvilket i sig selv må forekomme betænkeligt. Samtidig dermed rejses imidlertid et andet og større spørgsmål, nemlig om det, man ønsker, er at fremme opsparingen, eller det er at give præmie til dem, der i forvejen har foretaget en sådan, eller som er således stillet og indstillet, at de alligevel ville spare. Den sidste ordning kommer i høj grad de nuværende velhavere til gode, det vil sige den kategori af borgere, som kan spare, uden at de pågældende pålægger sig selv et egentligt afsavn, og til gengæld vil den ramme f. eks. de unge, der sætter bo uden større midler, og som derefter år efter år øger deres kapital, ikke ved at sætte penge i sparekassen, men ved at anskaffe de ting, der i almindelighed hører med til et hjem, eller ved at afbetale på den gæld, som de pådrog sig, da de satte bo.

Den førnævnte betænkelighed ville blive meget mindre, og det ville i det hele taget lette de kommende forhandlinger, hvis man kunne blive enig om, at det er en øget op-